

สรุปและข้อเสนอแนะ

ตั้งกรจารย์กล่าวถึงมายาในสามแง่มุมกล่าวคือ มายาในแง่ของพลังของอิศวร มายาในแง่ของประภคติ และมายาในแง่ของความลวง จากแง่มุมของความลวงนี่เองที่ทำให้เกิดข้อโต้แย้งในทาง จริยศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพของความดี-ชั่ว เพราะความเข้าใจที่มีต่อสถานภาพของโลกว่าไม่จริงซึ่งทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากการกระทำจะต้องตั้งอยู่บนสถานภาพของโลกจึงจะพิจารณาความแตกต่างของการกระทำได้

เมื่อพิจารณาก็พบว่าข้อโต้แย้งทางจริยศาสตร์ ที่ตั้งอยู่บนฐานทางอภิปรายต่อเรื่องมายานี้ เป็นการกล่าวถึงมายาในแง่เดียวหรือในความหมายเดียว ซึ่งเกิดจากความสับสนในเรื่องระดับของความจริงระหว่างระดับประสบการณ์และระดับสูงสุด และขาดความเข้าใจในเรื่องเงื่อนไขของความจริงของโลก เมื่อพิจารณาจากความหมายของมายาซึ่งถูกใช้มาตั้งแต่สมัยพระเวทรวมทั้งของตั้งกรจารย์และราชกฤษณ์ เราพบว่ามายาไม่ได้มีเพียงความหมายเดียวแต่ครอบคลุมความหมายหลายอย่างไว้ แม้ตั้งกรจารย์จะกล่าวถึงมายาในความหมายว่าเป็นความลวงไว้ค่อนข้างมากและราชกฤษณ์จะถือว่าความหมายของมายาจะต้อง ไม่เป็นความลวงเพียงอย่างเดียวก็ตาม แต่เราจะเห็นได้ว่าราชกฤษณ์ไม่ได้ขัดแย้งกับตั้งกรจารย์ หรือละทิ้งความหมายของมายาในแง่ความลวงโดยสิ้นเชิง ราชกฤษณ์เพียงแต่เปลี่ยนจุดเน้นของการกล่าวถึงมายา โดยพยายามเน้นอีกด้านหนึ่ง คือด้านที่เป็นความจริงหรือเกี่ยวข้องกับความจริง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะยืนยันความจริงของโลก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าไม่ได้ขัดกับหลักอไทวตะ เมื่อสามารถตอบจากภายในหลักอไทวตะว่าโลกจริงปัญหาเรื่องสถานภาพของความดี-ชั่ว ในแง่ที่ต้องอาศัยการมีอยู่จริงของโลกจึงจริงและมีผลด้วย แต่ความจริงดังกล่าวเป็นความจริงอย่างมีเงื่อนไข คือการอยู่ภายใต้อำนาจของมายาหรือวิทยาของชีวิตหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า โลกและการกระทำต่าง ๆ นั้นจริงตราบเท่าที่ความรู้แจ้งหรือโมกษะยังไม่เกิดขึ้น ตราบใดที่ความรู้แจ้งยังไม่เกิดขึ้น ตราบนั้นมันก็จะเป็นเครื่องรับรองสถานภาพความจริงของโลกและการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ต่อไป อีกทั้งยังสามารถแก้ข้อโต้แย้งเรื่องแรงจูงใจและความจริงจางทางศีลธรรมได้ด้วย การจริงอย่างมีเงื่อนไขของมายานี้ก็สอดคล้องกับหลักอนิรวณินยะของอไทวตะ

ปัญหาอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องความดี-ชั่ว คือเรื่องกรรมและการหลุดพ้น เพราะตั้งกรจารย์ไม่รับรองว่ากรรมช่วยให้หลุดพ้นได้ แต่แม้ว่าตั้งกรจารย์จะไม่รับรองกรรมวาตะก็ตามก็ไม่อาจถือว่าตั้งกรจารย์ปฏิเสธการทำมาคืออย่างสิ้นเชิง ในอไทวตะนี้ ความรู้เป็นเพียงสิ่งเดียวที่ทำให้เกิดความหลุดพ้นได้ และการกระทำดีต่าง ๆ ก็ไม่ได้เกี่ยวกับโมกษะโดยตรง แต่มันเป็นสิ่งที่

ให้ผลดีในระดับมาหา คือช่วยทำให้ระบบศีลธรรมในระดับประสบการณ์ใช้ได้มีผล ช่วยให้ได้รับความสุขในโลกนี้และโลกหน้า เป็นเครื่องรับประกันความยุติธรรมทางศีลธรรม และการทำกรรมดีก็ช่วยขัดเกลาคใจหรือสร้างปัจจัยต่างๆที่จะช่วยให้ความรู้เกิดขึ้นได้ง่ายด้วย

ดังนั้น โดยสรุป สถานภาพของความดี-ชั่วในปรัชญาอโฑวตเวทานตะของสังกราจารย์ มีสองระดับ ในระดับของความจริงสูงสุดหรือระดับที่เทียบกับพรหมัน ความดีและความชั่วไม่ได้มีอยู่ ผู้หลุดพ้นแล้วไม่เห็นความต่างของการกระทำที่ดีและที่ชั่วนั้น เพราะในความจริงสูงสุดไม่มีความต่างใดๆ ส่วนสถานภาพของความดี-ชั่วในอีกระดับ คือในระดับปรากฏการณ์ หรือในโลกแห่งประสบการณ์ ความดีและความชั่วมีอยู่จริง โดยมีหลักการเป็นเครื่องรองรับ การกระทำที่ชั่วจึงมีความต่างและให้ผลได้ ความจริงของระดับนี้ยังคงอยู่ตราบเท่าที่การรู้แจ้งยังไม่เกิดขึ้น การรู้แจ้งจึงเป็นเงื่อนไขเดียวที่จะทำให้ความจริงระดับนี้เปลี่ยนไป สถานภาพของความดีชั่วจะถูกเคลื่อนย้ายไปอยู่ในอีกระดับหนึ่ง คือในระดับที่สูงสุดหรือระดับพรหมัน แต่ทั้งสองระดับนี้ไม่ได้ขัดแย้งในตัวเอง เพราะเกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน และสังกราจารย์ก็ถือว่า สถานภาพของความดี-ชั่วในระดับแรกเป็นขั้นตอน หรือก้าวแรกที่จะไปสู่ขั้นที่สูงกว่า

ผู้วิจัยเห็นว่า มีปัญหาบางประการ ซึ่งราภกฤษณ์ไม่ได้กล่าวถึงไว้ คือเรื่องของ การกระทำของผู้ที่หลุดพ้นแล้ว(ชีวันมุกตะ) ในเมื่อผู้หลุดพ้นไม่เห็นความต่างของการกระทำดีและชั่วอีกต่อไป ทำไมไม่ทำปรัชญาอโฑวตะถึงกล่าวว่า ชีวันมุกตะ ไม่ทำความชั่ว แต่เลือกที่จะทำความดีและทำประโยชน์แก่สังคมโดยรวม ผู้วิจัยเห็นว่า ที่ชีวันมุกตะไม่ทำความชั่วและเลือกทำดี ในความหมายสามัญเพราะ เนื่องจากจิตได้ถูกขัดเกลามาจากการบวชในการแสวงหาความรู้มาแล้ว คุณภาพของจิตฝ่ายไม่ดีจึงหมดไป ประการที่สองเพราะชีวันมุกตะ ไม่แลเห็นความต่างซึ่งเป็นรากฐานของการแบ่งแยก และการกระทำที่มีถูกผิด ชีวันมุกตะจึงเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน สุดท้าย เพราะชีวันมุกตะได้รับบรมสุขและโดยอาศัยการขัดเกลาคใจ จึงมีความกรุณาปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุขเช่นตน

สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นจุดอ่อนของปรัชญาอโฑวตเวทานตะมากที่สุด คือเรื่องอิศวรหรือพระเจ้าในแบบบุคคล เพราะว่า ประการแรก เมื่อเทียบกับปรัชญาเอกเทวนิยมของอินเดียแล้ว พระเจ้าของอโฑวตะไม่เกี่ยวข้องกับความหลุดพ้น เพราะมนุษย์ต้องแสวงหาด้วยตนเอง และแม้จะกล่าวว่าพระเจ้าทรงควบคุมกฎแห่งกรรม แต่โดยกฎแห่งกรรมเอง พระองค์แค่ทำให้มันดำเนินไป โดยไม่อาจแทรกแซงการให้ผลของการกระทำของบุคคลได้ ในแง่นี้ พระเมตตาคุณของพระองค์จึงเป็นสิ่งที่ประจักษ์ไม่ได้ เพราะไม่อาจช่วยเหลือศาสนิกที่อ่อนวอนร้องขอความช่วยเหลือจากพระองค์

อีกอย่าง พระองค์เองก็มีอยู่จริงตราบเท่าที่ชีวะยังไม่ถึงความหลุดพ้น แต่พระองค์ก็หายไปเมื่อชีวะหลุดพ้นแล้ว ในแง่นี้ พระองค์ก็เป็นเพียง สิ่งที่จำกัด เช่นเดียวกับสิ่งที่จำกัดอื่นๆ พระเจ้าในอโฑวตะจึงขาดในแง่ของสรรพานุภาพ พระกรุณา ฯลฯและที่จริงแล้ว หากกล่าวว่าโลกเป็นสิ่งที่ปรากฏจาก

พรหมัน การให้พระเจ้าเป็นตัวละครอาจไม่จำเป็น ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องพระเจ้าของไอทวตะถูกนำมา กล่าวถึงเพราะเป็นสิ่งที่เชื่อถือกันทั่วไปในยุคสมัยนั้น และเป็นการรับรองความศักดิ์สิทธิ์ของพระ เวท สำหรับไอทวตะ พระเจ้าอาจมีความหมายจริงๆ เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการทำสมาธิอย่างหนึ่ง เหมือนอย่างในปรัชญาโยคะ หรือเป็นอุปกรณ์ในการฝึกฝนเบื้องต้นด้วยวิถีของความภักดีเท่านั้นเอง

เรื่องพระเจ้าในไอทวตะนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาอีกเรื่องหนึ่ง เพราะมีแง่มุมที่อาจ ทำให้เกิดการถกเถียงในทางปรัชญาต่อไปได้อีก นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องชีวันมุกตะ ในแง่ของการ รับรู้ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง เพราะการรับรู้สิ่งต่างๆ โดยปราศจากการแบ่งแยก หรือเห็นเอกภาวะ ทั้ๆที่ยังมีชีวิตในโลกแห่งความหลากหลายเป็นอย่างไร เป็นเรื่องยังไม่ค่อยมีการเสนอเป็นประเด็น ถกเถียงมากนัก ในส่วนของงานวิจัยชิ้นนี้ไม่ได้ลงลึกไปยังเรื่อง การพิจารณาหลักจริยศาสตร์หรือ เกณฑ์การตัดสินใจทางจริยศาสตร์ภายในระบบไอทวตะเองอย่างละเอียด รวมทั้งการเปรียบเทียบ มโนทัศน์เรื่องมายากัณสำนักอื่นๆ ที่กล่าวถึงเรื่องนี้ เช่นพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน เป็นต้น ซึ่ง สามารถเป็นประเด็นวิจัยหรือถกเถียงต่อไปได้ในอนาคต